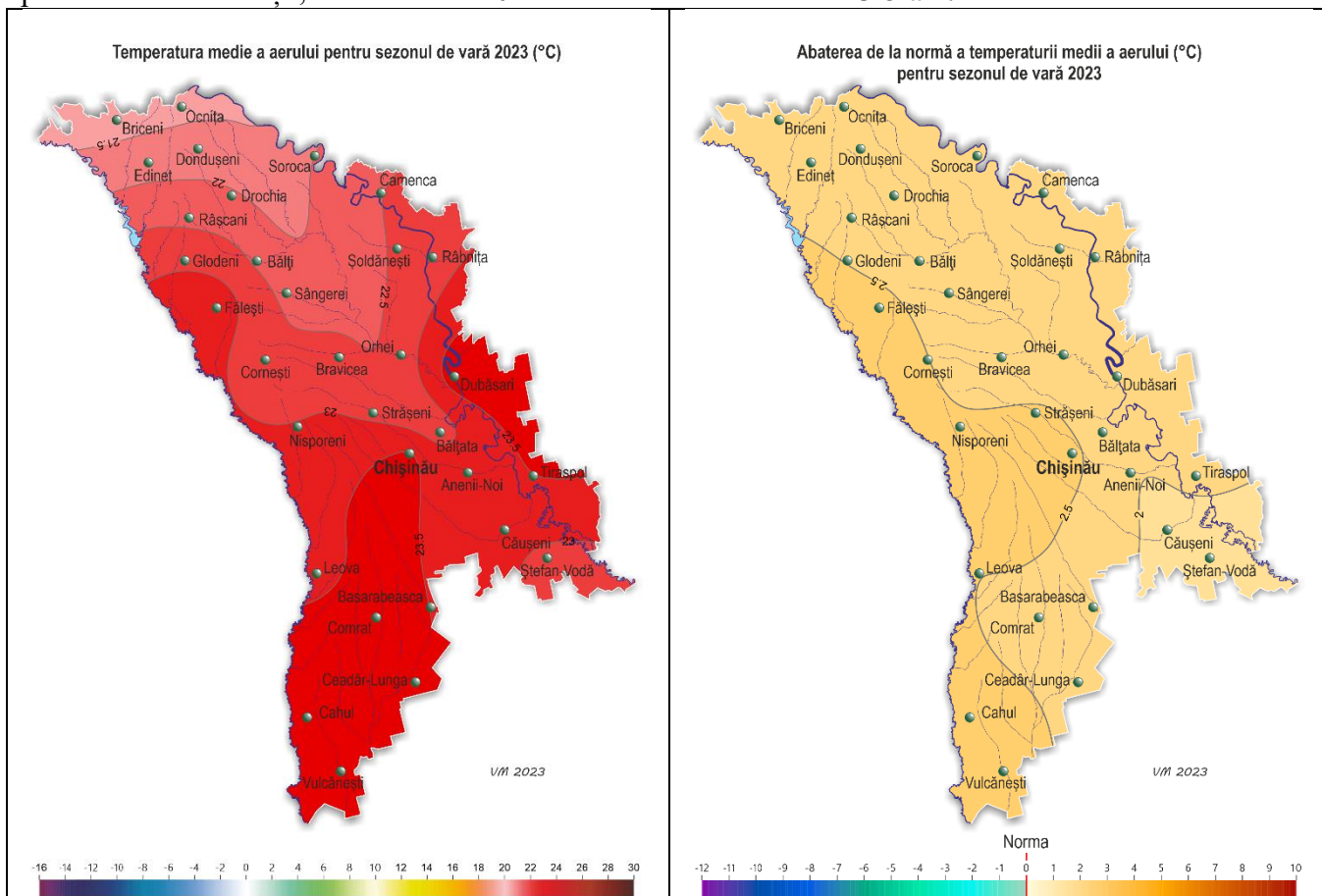

Caracterizarea condițiilor meteorologice și agrometeorologice din vara anului 2023

Vara anului 2023 în Republica Moldova a fost **caniculară și cu deficit de precipitații**. Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin valoarea de $+15^{\circ}\text{C}$, fenomen ce determină începutul verii meteorologice, a avut loc pe teritoriul țării pe 13-15 mai, fiind în termeni apropiați de cei obișnuiți.

Temperatura medie a aerului pentru acest sezon a constituit în teritoriu $+21,3..+23,9^{\circ}\text{C}$, fiind cu $2,1-2,7^{\circ}\text{C}$ mai ridicată față de normă, ceea ce se semnaleză în medie o dată în 10-15 ani din toată perioada de observații, iar în ultimii 20 de ani – în medie o dată în 3-5 ani.

Temperatura maximă a aerului pe parcursul verii a urcat până la $+39,5^{\circ}\text{C}$ (august, SM Fălești), ceea ce în sezonul de vară se semnaleză în medie o dată în 15-20 ani. Temperatura minimă a aerului a scăzut până la $+3^{\circ}\text{C}$ (iunie, SM Tiraspol).

Vreme caniculară s-a stabilit în luna august. Temperatura medie lunară a aerului a constituit $+23..+26^{\circ}\text{C}$ și a depășit norma cu $3,5-4,5^{\circ}\text{C}$, fiind se semnaleză în medie o dată în 20-30 ani din toată perioada de observații (fig. 1).

$^{\circ}\text{C}$

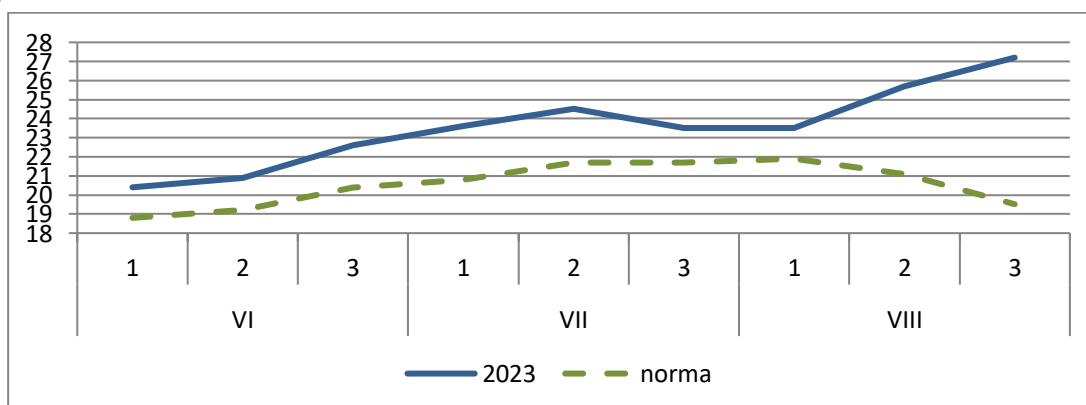
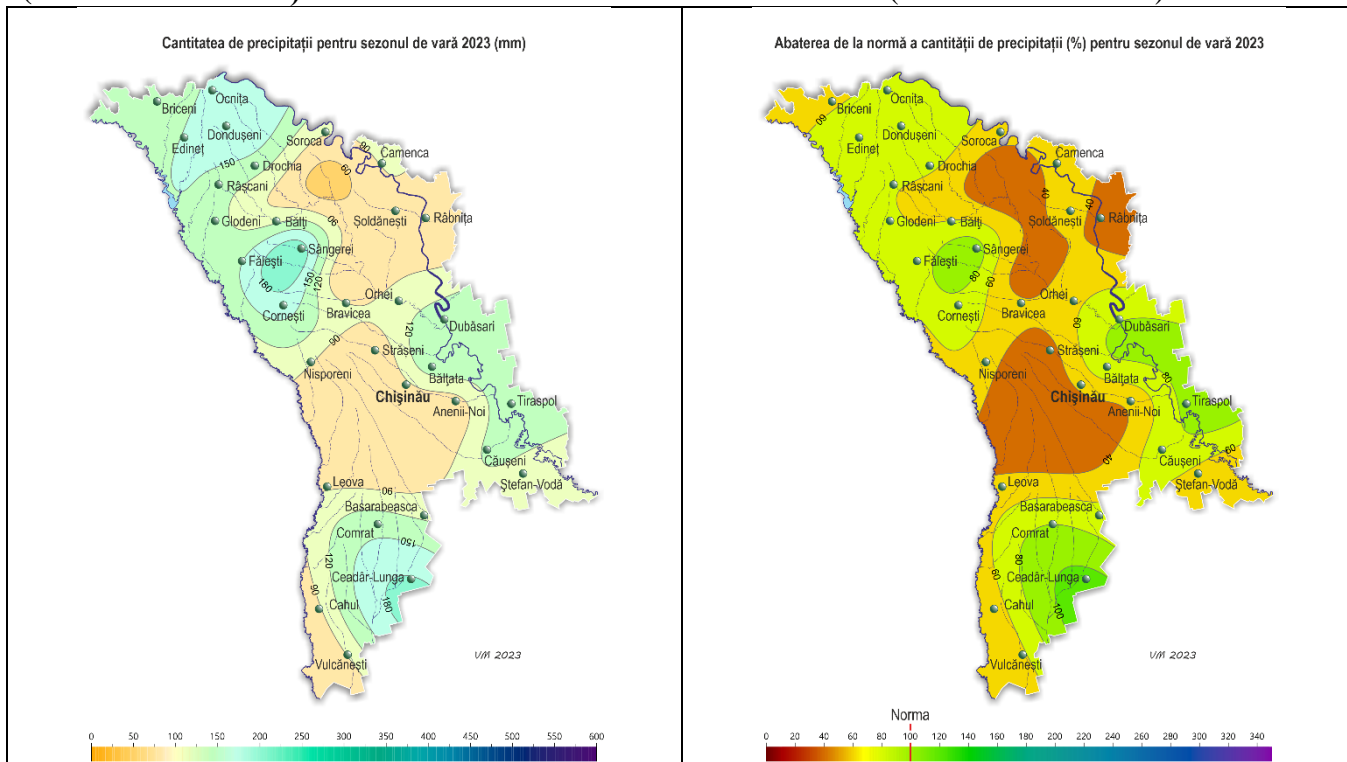

Fig. 1 Temperatura medie decadică a aerului, SM Chișinău

Vreme anomal de caniculară a fost în decada a treia a lunii, când temperatura medie decadică a aerului a depășit norma cu 6-7°C și în această decadă se semnalează **pentru prima dată** din toată perioada de observații.

Cantitatea de precipitații pe parcursul sezonului pe 80% din teritoriu nu a depășit **60-150 mm (30-70% din normă)**. Doar în unele raioane au căzut 160-190 mm (80-105% din normă).

Cantitatea precipitațiilor căzute după regiuni a constituit:

- în nordul țării – în fond 60-150 mm (30-70% din normă), doar izolat – 165-190 mm (80-85% din normă);
- în centrul țării – în fond 70-150 mm (35-70% din normă), doar la SM Cornești – 165 mm (80% din normă);
- în sudul țării – în fond 85-125 mm (45-75% din normă), doar izolat – 160-180 mm (85-105% din normă).

Deficit semnificativ de precipitații s-a observat în luna august (fig.2).

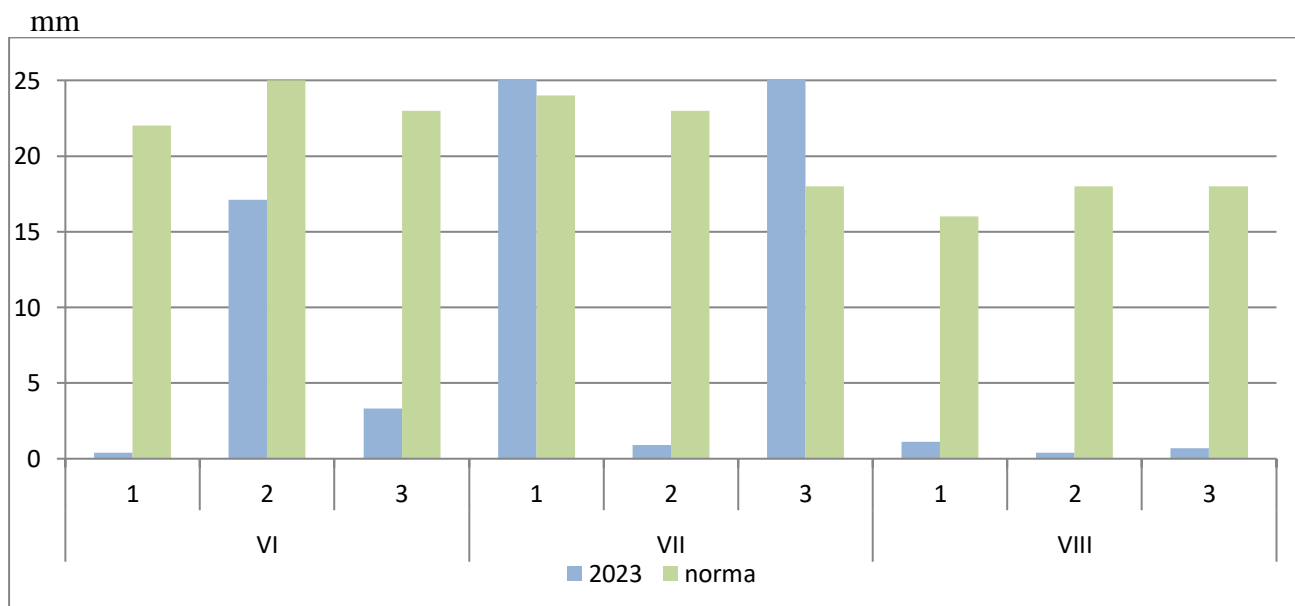

Fig. 2 Cantitatea precipitațiilor pe decade, SM Chișinău

Cantitatea precipitațiilor căzute pe 80% din teritoriul țării a constituit în fond 10-30 mm (20-60% din normă), iar izolat suma acestora nu a depășit 1-3 mm (2-5% din normă) sau precipitațiile nu s-au semnalat. Doar în unele raioane s-au înregistrat 35-60 mm (75-115% din normă).

În unele zile pe parcursul sezonului (25 iunie, 25-26 iulie) izolat pe teritoriu s-au semnalat **fenomene meteorologice extreme sub formă de ploi torențiale, grindină și vijelie.**

Astfel, pe 25-26 iulie, pe teritoriul țării s-au semnalat descărcări electrice, grindină și vijelie în rafale de până la 15-25 m/s. În regiunea stației meteorologice Soroca pe 25 iulie viteza maximă a vântului a atins 27 m/s, fiind considerat fenomen meteorologic extrem.

Vijelie, 25 iulie, r-nul Edineț

Pe 26 iulie, la stația meteorologică Bălțata s-a semnalat fenomen meteorologic extrem sub formă de averse puternice: în decursul a două ore au căzut 53 mm de precipitații.

Ploile puternice, izolat însoțite de grindină și vijelie, au cauzat vătămarea culturilor agricole și deteriorarea obiectivelor economiei naționale.

Comparativ cu vara din anul 2022, temperatura medie a aerului în acest sezon a fost similară.

Condițiile meteorologice în prima jumătate a perioadei de vară au fost în fond satisfăcătoare pentru creșterea și dezvoltarea culturilor agricole. Deficitul de precipitații, semnalat în cea mai mare parte a lunii august, și regimul termic ridicat atestat pe parcursul sezonului, au provocat scăderea rezervelor de umezeală productivă în sol, ce a înrăutățit starea culturilor prășitoare.

La culturile de toamnă, în prima jumătate a lunii iunie s-a semnalat înflorirea, în a doua jumătate – coacerea în lapte, la sfârșitul lunii a început coacerea în ceară, izolat – coacerea deplină.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu grâu de toamnă au constituit 20-40 mm (30-60% din normă), izolat – 50-100 mm (75-100% din normă).

La porumb, pe parcursul lunii a continuat formarea frunzelor, spre sfârșitul acesteia s-au format a treisprezecea – a șaptesprezecea frunză, izolat – a noua – a unsprezecea frunză. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii iunie a constituit în fond 90-150 cm, izolat – 55-80 cm.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 0,5 m, pe terenurile cu porumb în fond au constituit 35-80 mm (70-120% din normă), izolat – 10-20 mm (20-40% din normă), în statul de 1 m al solului – în fond 80-160 mm (80-120% din normă), izolat – 30-60 mm (30-50% din normă).

La floarea-soarelui la începutul lunii iunie s-a semnalat formarea frunzelor ulterioare, în a doua parte a lunii – apariția inflorescențelor. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii a constituit în fond 80-130 cm, izolat – 55-70 cm.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 0,5 m, pe terenurile cu floarea-soarelui în fond au constituit 30-70 mm (80-130% din normă), izolat – 10-25 mm (20-55% din normă), în statul de 1 m al solului – în fond 60-140 mm (70-120% din normă), izolat – 40-55 mm (35-60% din normă).

La sfecla de zahăr, pe parcursul lunii s-au atestat apariția următoarelor frunze și creșterea rădăcinii principale, spre sfârșitul lunii a început închiderea între rânduri.

La culturile pomicele a continuat creșterea rodului. La cireș, vișin și soiurile timpurii de piersic și cais a continuat coacerea și colectarea roadei. La vița de vie la începutul lunii iunie a continuat formarea inflorescențelor și înflorirea, în a doua parte a lunii s-a semnalat creșterea boabelor.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit în fond 85-150 mm (70-130% din normă), izolat – 30-70 mm (40-60% din normă).

În luna iulie condițiile meteorologice au fost în fond satisfăcătoare pentru creșterea, dezvoltarea și formarea roadei culturilor agricole. Ploile puternice și foarte puternice, izolat însoțite de grindină și vijelie, căzute în unele zile ale lunii, au provocat vătămarea culturilor agricole în unele regiuni ale țării.

Bobul a grâului de toamnă la începutul lunii în fond a atins coacerea deplină. Gospodăriile agricole ale țării pe parcursul lunii au recoltat culturile cerealiere de toamnă. Condițiile pentru efectuarea recoltării au fost predominant favorabile.

La porumb, la începutul lunii a continuat formarea frunzelor, în a doua jumătate a acesteia s-au atestat formarea și înflorirea paniculului, spre sfârșitul lunii – formarea și înflorirea știuletelui, izolat a început coacerea în lapte. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii iulie a constituit în fond 180-270 cm, izolat – 100-160 cm. La o plantă de porumb s-au format în medie doi știuleți.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de 0,5 m pe terenurile cu porumb au constituit în fond 30-65 mm (75-150% normă), izolat – 20-25 mm (50-60% din normă), în stratul de sol cu adâncimea de 1 m – în fond 50-125 mm (70-130% din normă), izolat – 40-50 mm (40-50% din normă).

La floarea-soarelui, la începutul lunii a continuat formarea inflorescențelor, în a doua jumătate a acesteia s-a atestat înflorirea și creșterea capitoului. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii a constituit 150-190 cm. Diametrul capitoului a constituit în fond 15-21 cm, izolat – 10-13 cm.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu grosimea de 0,5 m pe terenurile cu floarea-soarelui au constituit în fond 30-70 mm (75-140% din normă), izolat – 15-20 mm (45-70% din normă). Rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m au constituit în fond 40-110 mm (75-130% din normă), izolat – 20-30 mm (40-60% din normă).

La sfecla de zahăr, pe parcursul lunii a continuat creșterea rădăcinii principale și s-a semnalat acoperirea integrală a spațiilor dintre rânduri.

La culturile pomicele, pe parcursul lunii a continuat creșterea rodului, la vița de vie – creșterea boabelor. La cais, piersic, soiurile timpurii de prun și măr a continuat coacerea și recoltarea roadei.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit în fond 40-100 mm (75-110% din normă).

Regimul termic redicat și deficit de precipitații, semnalate în luna august, au înrăutățit starea culturilor agricole și au creat condiții nefavorabile pentru pregătirea solului către semănatul culturilor de toamnă. Cu toate acestea, aceste condiții meteorologice au fost favorabile pentru coacerea și acumularea zahărului la culturile pomicele și struguri.

La porumb pe parcursul lunii august s-a semnalat coacerea în lapte și cea în ceară, spre sfârșitul lunii, preponderent în centrul și sudul țării – coacerea deplină.

La situația din 28 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu porumb au constituit 15-60 mm (25-65% din normă).

La floarea-soarelui, la începutul lunii a continuat creșterea capitoului și coacerea semințelor, spre sfârșitul ei s-a semnalat coacerea deplină, izolat gospodăriile agricole ale țării au început recoltarea roadei.

La situația din 28 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol la adâncimea de 1 m pe terenurile cu floarea-soarelui au constituit în fond 10-55 mm (15-65% din normă), izolat în nordul țării – 70-95 mm (70-100% din normă).

La sfecla de zahăr s-a semnalat îngălbenirea frunzelor inferioare și a continuat creșterea rădăcinii principale.

La culturile pomicele, pe parcursul lunii august a continuat creșterea rodului. La piersic, prun și măr a continuat coacerea și recoltarea roadei. La soiurile tehnice de struguri spre sfârșitul lunii a început coacerea, la soiurile de masă s-a atestat coacerea și recoltarea strugurilor.

La situația din 28 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit 10-60 mm (15-65% din normă).